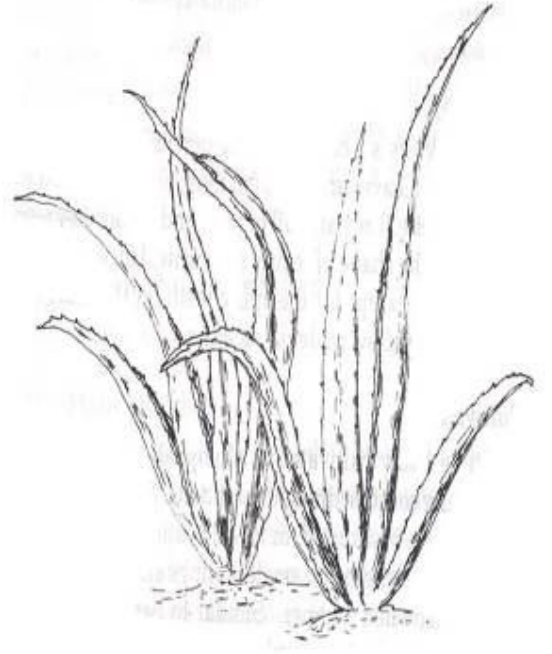

ঘতকুমাৰী (Aloe vera)

পৰিচয়

ঘতকুমাৰী ভাৰতৰ শুকান অঞ্চলত বনজাত উদ্ভিদ হিচাপে পোৱাৰ ওপৰিও ইয়াৰ খেতিও কৰা হয়। জনসমাজত ঘতকুমাৰীক “কুমাৰী” হিচাপেও জনা যায় কাৰণ ইয়াক স্ত্ৰী ৰোগৰ ঔষধ হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰা হয়। “কুমাৰী” মানে ছোৱালী। এই উদ্ভিদৰ কীটনাশক গুণো আছে।

বিস্তাৰ

ঘতকুমাৰী ভাৰতৰ মহাৰাষ্ট্ৰ, কৰ্ণাটক, কেৰেলা, অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ, মধ্যপ্ৰদেশত সাধাৰণতে পোৱা যায়। ঘতকুমাৰীৰ এটা প্ৰজাতি এলু বাৰবাডেনচিচ জাত লিটবেলিছ কুইংএক্স বেকাৰ (*Aloe barbadensis* var. *littoralis* Koeing ex Baker) তামিলনাডুৰ পৰা ৰামেশ্বৰমলৈকে পোৱা যায়। আন এটা জাত সৌৰাষ্ট্ৰৰ উপকূল অঞ্চলতো পোৱা যায়।

থলুৱা / আঞ্চলিক নাম

হিন্দি

গুজৰাটী

তেলেগু

চিকনৱাৰ

কানভাৰ

কালাবান্দা

শস্য বিৱৰণ

ঘতকুমাৰী বহুবৰ্ষীয় উদ্ভিদ। কাণ্ডবোৰ চুটি আৰু পাত বোৰ ৩০- ৬০ চে:মি; দীঘল, পোন আৰু একেলগে থুপ খাই থাকে। পাত বোৰ বসাল আৰু সেউজীয়া বৰণৰ। পাতবোৰ ঠেক গুৰিৰ পৰা বহল হৈ আগটো চিয়া, পাতৰ দুয়োকাষে সৰু সৰু কাইট থাকে, আৰু ফুল বোৰ হালধীয়া।

কৃষি

ভাৰতৰ সকলো ঠাইতে আনকি অতি খৰাং বতৰতো এই ঘতকুমাৰীৰ খেতি কৰিব পৰা যায়। ৰালি অহীয়াঁ মাটি এই খেতিৰ বাবে অতি উপযোগী। ২মিটাৰ দীঘল এটা গাঁত কৰি সৰু সৰু পুলি বোৰ থুপ খুৱাই পুতি থোৱা হয়। কিছুদিনৰ পিচত কল পুলি ৰোৱাৰ নিচিনাকৈ এটা এটাকৈ বেলেগে বেলেগ কৰি ৰোৱা হয়। ৰোৱাৰ ৩ বছৰৰ পাচত পাতবোৰ আঁহ উলিয়াবৰ বাবে উপযোগী হয়। ৰোৱাৰ ৮ বছৰৰ পাচত ফুলিবলৈ আৰম্ভ কৰে। ফুলবোৰ পাতৰ পৰা ওলম্ব ভাৱে ফুলে।

উৎপাদন

৭০-১০০ টন প্ৰতি হেক্টৰ।

কীটনাশক হিচাপে ঘতকুমাৰীৰ ব্যৱহাৰ

ঘতকুমাৰীৰ ভেকুঁৰ নাশক আৰু বেণ্টেৰীয়ানাশক দুয়োটা গুণ আছে। এৰাগুটিৰ খলিহৈৰ লগত ঘতকুমাৰীৰ মিহলি কৰি কীট আকৰ্ষক হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ইয়াৰ ওপৰিও আন আন উদ্ভিদজাত সম্পদৰ লগত ঘতকুমাৰী মিহলি কৰি ব্যৱহাৰ কৰিলেও কীট নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি। এই অধ্যায়ত আমি ঘতকুমাৰীৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা আৰকৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

ঘতকুমাৰী আৰু পচতীয়া আৰক

৫০ মি:লি: আৰকৰ বাবে ২ লিটাৰ ঘতকুমাৰী পাতৰ বসৰ প্ৰয়োজন হয়। পাতৰ পৰা বস ওলিয়াবলৈ পাতৰ ওপৰৰ ডাঠ অংশ পেলাই দি বিজলুৱা অংশহে খুন্দি লোৱা হয়। ৫কেজি পচতীয়া পাত (*vitex negundo*) পানীত সম্পূৰ্ণকৈ ডুব যোৱাকৈ তিয়াই লৈ উতলাই ল'ব লাগে আৰু আৰক খিনি চেকি ল'ব লাগে ঘতকুমাৰীৰ বস আৰু এই আৰক একেলগে মিহলাই আৰক প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি, এইখিনি ৫০ লিটাৰ পানীত মিহলাই স্প্ৰে কৰিবৰ বাবে উপযোগী হৈ উঠিব।

কৰচ, ঘতকুমাৰী আৰু নীমৰ আৰক

কৰচ গছৰ অধ্যায়ত চাওক।

ঘতকুমাৰী- মথ আকৰ্ষক

১ কে:জি: এৰাগুটিৰ খলিহৈ ১/২ লিটাৰ ঘতকুমাৰী আৰকৰ লগত মিহলাই অলপ আঠাও দিব লাগে। ভালদৰে গোটেইখিনি মিহলাই বহল মুখৰ পাত্ৰত ৰাখিব লাগে। এনে ৫ টা পাত্ৰ মথ আকৰ্ষক হিচাপে ৩ বিঘা মাটিত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ইয়াৰ গোনকৃত পূৰ্ণাংগ মথ বোৰ আকৰ্ষিত হৈ পাত্ৰত পৰে আৰু আঠা থকা মিশ্ৰণত পৰি ওলাই আহিব নোৱাৰি মৃত্যু মুখত পৰে। এই মিশ্ৰণ কীট পতংগৰ ফান্দ হিচাপেও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। এই পদ্ধতিৰে আমি পথাৰত উৰি থকা পূৰ্ণাংগ মথ বোৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি।

ঘতকুমাৰীৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰা পোক পৰুৱা

ঘতকুমাৰীৰ সহায়ত বিভিন্ন পোক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি। খেতি পথাৰত প্ৰাকৃতিক ভাৱে জীৱ-জন্তুৰ বাবে প্ৰতিৰোধ সৃষ্টি কৰিবলৈও ঘতকুমাৰীৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এই অধ্যায়ত ঘতকুমাৰীৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পৰা কীট সমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। ইয়াত কেইটামান পোক আৰু আৰক প্ৰস্তুতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। আগৰ অধ্যায়ত কিছুমান পোকৰ বিষয়ে ইতিমধ্যে আলোচনা কৰা হৈছে।

পোকৰ নাম

ইংৰাজী নাম

আমেৰিকান বল ওৱৰ্ম	<i>Helicoverpa armigera</i>
মোৱাপোক	----
শুঁৰপোক	<i>Spodoptera litura</i>
বেণ্টেৰীয়া জনিত ৰোগ	----
ভেকুৰজনিত ৰোগ	----
জাপানিজ গুবৰুৱা	<i>Poppilla japonica</i>
পিংক বল ওৱৰ্ম	<i>Pectinophora gossypiella</i>

আমেৰিকান বল ওৱৰ্ম - *Helicoverpa armigera*

আক্ৰমণ কৰা শস্য: মাকৈ, কপাহ, ধপাত, বিলাহী, মাহজাতীয় শাক-পাচলি, বেলিফুল।

জীৱন চক্ৰ: পূৰ্ণাংগ মাইকী মথ এজনীয়ে গছৰ সৰু কলি, গা- গছ বা ফলত ১০০০-১৫০০ টা মান কণী পাৰে। এই কণী বোৰৰ পৰা ৩.৪ চে:মি: দীঘল শকত পলু কিছুমান পলু বাহিৰ হয়। এই পলুবোৰ বাহিৰত ওখোৰা মোখোৰা বা টো উঠা আৰু হালধীয়া বা ডাঠ সেউজীয়াৰ ওপৰত দীঘল আঁট থাকে। এই পলুবোৰ গোমথানৰ ফলত সুৰুঙা কৰি প্ৰবেশ কৰে আৰু খাবলৈ আৰম্ভ কৰে। ১৪-৩০ দিনৰ পিচত পূৰ্ণাংগ পলুবোৰ মাটিত আহি লেটা বান্ধে আৰু ১৪ দিনৰ পিচত সম্পূৰ্ণ পূৰ্ণাংগ মথ হৈ ওলাই আহে। পূৰ্ণাংগ মথ বোৰ মুগা বৰণীয়া। বতৰ ঠাণ্ডা হ'লে বা পাতলীয়া বৰষুণৰ বতৰত মথ হৈ ওলাই অহাৰ বাবে সময় বেছিও ল'ব পাৰে।

অনিষ্ট কৰাৰ লক্ষণ:

পলুবোৰ গোমথানৰ কোমল ফল বোৰ আৰু গাখীৰতি অৱস্থাত সুৰুঙা কৰি খায়। এই পলুবোৰৰ এটা উল্লেখনীয় বৈশিষ্ট্য হ'ল যে, গোমথানৰ ফল খাই থাকোঁতে ইহঁতৰ সন্মুখ ভাগহে ভিতৰত থাকে আৰু পিছফালটো বাহিৰলৈ ওলাই থাকে। গোমথানৰ বাহিৰে আন শস্যৰ ক্ষেত্ৰত ইহঁতে ফলৰ সুচল অংশতহে সুৰুঙা কৰে। এই পোকৰ আক্ৰমণৰ পাচত ভেঁকুৰ জাতীয় জীৱাণুৰ দ্বাৰা সহজে আক্ৰান্ত হয়।

ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা অৰক:

- ১) কৰচ, ঘৃতকুমাৰী, নিমৰ অৰক।
- ২) পূৰ্ণাংগ মথৰ আকৰ্ষক

ঔষধি গুণ

পাতৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা আৰক বোৰ প্ৰস্ফাৱিত জনিত বেমাৰৰ বাবে ঔষধি গুণযুক্ত আৰু শীতলিকৰণ গুণ আছে। চকুৰ ৰোগ, প্লিহা আৰু লিভাৰৰ বাবেও ঔষধি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এক্স-ৰেৰ পৰা হোৱা জ্বলন আৰু চৰ্মৰোগ যেনে, খজুৱতী ইত্যাদিত ঘৃতকুমাৰী ব্যৱহাৰ কৰা হয়। পাতৰ বস বহুত আৰ্যুবেদিক ঔষধ প্ৰস্তুতি কৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। পশু- পালনৰ ক্ষেত্ৰতো ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰা হয়। জ্বলা বন্ধা আৰু বৰফৰ পৰা হোৱা জাৰ-বাহৰ বাবেও ঘৃতকুমাৰী ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

গুজৰাটত পাত আৰু ফুলৰ ঠাৰি বোৰৰ পৰা আচাৰ বনোৱা হয়। পাতৰ পৰা আঁহ প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি। ইয়াৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰা ৰঙে ৰেচমী কাপোৰত বেঙুণীয়া ৰঙ অৰু উণী কাপোৰত ক'লা ৰঙ আৰু কৃত্ৰিম আঁহত গুলপীয়া ৰঙ দিয়ে। কুঁমাও অঞ্চলত খাদ্যৰ নাটনি হ'লে পাতৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা মণ্ড খোৱাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

এই পুস্তিকা খনৰ অনুবাদ, সম্পাদনা আৰু প্ৰকাশন

ফাৰটাইল গ্ৰাউণ্ড:
ইফ্ট/উৱেষ্ট চাৰ্টেইনেবিলিটি নেটওৱৰ্ক,
ভেনকভাৰ আইলেণ্ড, বিট্ৰিচ কলম্বিয়া, কানাডা
fertile_ground2003@yahoo.com

আৰু

হৃদয়ংগম,
মাৰ্ঘেৰিটা চাৰ্টেইনেবল এগ্ৰিকালচাৰেল ফৰাম,
মাৰ্ঘেৰিটা, অসম, ভাৰত

ৰ এক যুটীয়া প্ৰকল্পৰ অধীনত সম্পন্ন হৈছে

তলত উল্লেখিত অনুস্থান সমূহৰ সহায়ৰ বাবে ফাৰটাইল গ্ৰাউণ্ড আৰু হৃদয়ংগমৰ তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ জনোৱা হ'ল
কানাডা ইণ্ডিয়া ভিলেজ এইড, ভেনকভাৰ, বি.চি. কানাডা, বি.চি. এছিয়েছন অৱ প্ৰফেছনেল এগ্ৰ'লজিষ্ট, কানাডা
ওৱল্ড কমিউনিটি ডেভেলপমেণ্ট এডুকেশ্যন চচাইটি, কটনি, বি.চি. কানাডা
“শব্দলিপি” চফটৱেৰৰ বাবে টি. আই. ট্ৰেড, গোপীনাথ বৰদলৈ পথ, গুৱাহাটী, অসম

This article was adapted from the “Plants in Pest Control” series, published by Centre for Indian Knowledge Systems. We are grateful for their permission to translate this material. Visit their website (www.ciks.org) for more useful information. Mailing address: 30, Gandhi Mandapam Rd., Kotturpuram, Chennai – 600 041 Ph: 91-044-2447 1087

First edition: April 2004